Rapport fra tilsyn ved

Lillesand statlig mottak 2006

Utlendingsdirektoratet

Rapporten er utarbeidet i forhold til krav og retningslinjer gitt i Utlendingsdirektoratets (UDIs) styringsdokumenter for mottaksdrift. Styringsdokumentene omfatter Driftsreglement med dertilhørende Kravspesifikasjon, pengereglement og føringsbrev, samt de til enhver tid gjeldende rundskriv, rutinebeskrivelser, skjema og veiledere. Rapporten inngår som en del av UDIs årlige, tilsyn med de statlige mottakene.

Et tilsyn er en prosess som består av en helhetlig gjennomgang av driften av mottaket og kontroll av om kravene i styringsdokumentene blir fulgt.

Rapporten omfatter vurderinger av hvorvidt:

- aktiviteter utføres som beskrevet og uttalt
- virksomheten driver sin virksomhet innenfor de rammer som Utlendingsdirektoratet har satt.

Tilsynsprosessen gjennomføres ved gjennomgang av dokumenter og annen innhentet informasjon. Informasjonsinnhenting kan skje med eller uten tilsynsmyndighetens fysiske tilstedeværelse. Informasjonsinnhenting gjennom fysisk tilstedeværelse kan være i form av meldte tilsynsmøter, korttidsmeldte møter/besøk og/eller uanmeldte møter/besøk.

Formålet med tilsynsrapporten er å gi tilbakemelding til driftsoperatør og mottak om Utlendingsdirektoratets vurderinger av driften, samt eventuelle pålegg med frister.

- **Avvik** defineres som mangel på oppfyllelse av myndighetens krav.
- **Merknad** er forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men der tilsynsmyndigheten mener det er et forbedringspotensial

1. Oversikt over prosessen

1.1. Mottakets arbeid er vurdert ut fra:

- årsrapport 2005
- tilsynsrapport 2005
- årsplan og budsjett 2006 og regnskap for 2005
- løpende kontakt med mottaket i 2005 og 2006
- egenerklæring asylmottak 2006

1.2. Valg av metode for gjennomføring av tilsynet:

UDI har gjennomgått de skriftlige dokumentene som er innsendt. I tillegg til det kjennskapet vi har til mottaket og samtaler med mottaksleder, gir dette et godt bilde av driften og hvordan UDI`s krav blir ivaretatt.
På bakgrunn av dette og økonomiske begrensninger i UDI, har ikke UDI RKS prioritert å ha tilsynsmøte på mottaket i forbindelse med faglig tilsyn i 2006
Fase 2 av årets tilsyn gjennomføres derfor med innhenting av skriftlig informasjon og oppklarende telefonsamtaler med mottaksleder.

Det er bedt om følgende tilleggsinformasjon:
- hvordan informasjon til barn og unge gjennomføres samt hvilke temaer det informeres om
- organisert leksehjelp
- foreldrenes involvering i planleggingen og andre aktiviteter
- aktiviteter som forebyggende tiltak, jfr. Årets føringsbrev
- metode for kvalitetssikring og evaluering av informasjonsprogrammet
- hvordan infoprogrammet tilrettelegges for beboere med spesielle behov

2. Vurdering av mottakets arbeid innenfor årets føringer

2.1. Barn og ungdom

Målsetting i føringsbrevet: Strukturere og målrette tiltak som bidrar til en trygg og meningsfylt hverdag under mottaksoppholdet. For enslige mindreårige er målet utvidet til også å omfatte og sikre omsorg for denne gruppen(Kravspesifikasjonen pkt. 4.1 og 4.2).

Tilsynet har hatt fokus på:

- Mottakets arbeid for å tilrettelegge for og bidra for at foreldre skal kunne ivareta sitt omsorgsbehov i Norge

- Mottakets samarbeid med skolen for at foreldrene skal kunne ivareta sin foreldrefunksjon i møte med skolen. Mest mulig direkte kontakt mellom skole og foreldre.

- Mottakets rutiner/melderutiner ved mistanke om at foreldrene ikke ivaretar sitt omsorgsansvar på en tilstrekkelig god måte og/eller av annen grunn er bekymret for barn eller ungdoms utvikling, trygghet eller sikkerhet.

- sikre at alle barn under skolepliktig alder får et tilrettelagt tilbud

- mottakets ivaretakelse av sitt ansvar (i samarbeid med evt. følgepersoner og hjelpeverge for den daglige omsorgen for den unge, og dermed ansvar for den unges sikkerhet, trygghet, og oppvekstmiljø.

- at mottaket sikrer at ungdom over 12 år får tilrettelagt informasjon og at praktiske aktiviteter brukes som pedagogisk virkemiddel

- ungdommens påvirkningsmulighet på aktivitets- og informasjonstilbudet ved mottaket.

Gjennomgang av rapport/årsplan samt samtaler med mottaksleder og innsendt dokumentasjon, viser at tilbudet et godt tilrettelagt for at foreldrene skal kunne ivareta sitt foreldreansvar i Norge. Både generelt og i forhold til å få kunnskap om rettigheter, plikter og forventninger i forhold til skole. Mottaket har god kontakt med skole og følger opp i forhold til foreldrenes ansvar. Mottaket har møte med foreldrene hvor det informeres og veiledes om foreldre og elevers rolle i forhold til skole og fritid samt generelle rettigheter og plikter i det norske samfunn.

Mottaket har egne melderutiner ved mistanke om at foreldrene ikke ivaretar sitt omsorgsansvar på en tilstrekkelig og god måte eller av annen grunn er bekymret for barn eller ungdoms utvikling, trygghet eller sikkerhet.

Alle barn under skolepliktig alder får et tilrettelagt tilbud gjennom barnehage /barnebase og fritidsaktiviteter.

Barn og unge mellom 12 og 18 år får et tilrettelagt informasjonsprogram hvor samme hovedtema som informasjonsprorgammet for voksne blir tatt opp. Den tilsendte dokumentasjon beskriver hvordan programmet gjennomføres og hva som blir tatt opp. Noe av informasjonen blir gitt på skole. Ungdommen har selv påvirkningsmulighet på programmet og hvilke praktiske aktiviteter som det skal kombineres med.
Noe av informasjonen gjennomføres ved hjelp av tolk og noe med språkassistent.

Mottaket har egne rutiner for arbeidet med enslige mindreårige, men har ikke hatt beboerne fra den gruppen i løpet av det siste året.

Regionkontoret har ikke registrert avvik fra de krav vi stiller til arbeid med barn og unge, jfr. Kravspesifikasjonen pkt. 4.1 og vurderer arbeidet med barn og unge som tilfredsstillende.

2.2. Informasjonsarbeid

Målsetting: gi beboerne et realistisk bilde av det norske samfunn og en forståelse av de grunnleggende verdier det bygger på(Kravspesifikasjonen pkt. 3.2 og føringsbrevet)

Tilsynet har hatt fokus på:

- utvikling av metode for kvalitetssikring og evaluering av informasjonsprogrammet
- tilpasning av informasjonsprogrammet og tilrettelegging av aktiviteter til de ulikgrupper og individer som til enhver tid oppholder seg på mottaket
- synliggjøring av omfang og bruk av tolk og eventuelle tospråklige assistenter i opplæringen og veiledningen som eventuelle tospråklige assistenter får.

Mottaket benytter avkrysningsskjema for evaluering og kvalitetssikring av informasjonsprogrammet. I tillegg kvalitetssikres informasjonsprogrammet gjennom bruk av tolk og tospråklige assistenter. Mottaket har nå en pågående trivselsundersøkelse som tar for seg alle avdelinger ved mottaket.

Informasjonsprogrammet gjennomføres regelmessig i språkgrupper med tolk. Beboerne blir delt i kvinne/mannsgrupper, som viser seg å være svært vellykket.
Mottaket tilpasser informasjonsprogrammet og tilrettelegger aktiviteter i forbindelse med dette i forhold til de beboerne som til enhver tid befinner seg på mottaket.

Mottaket bruker tolk/språkassistent på en tilfredstillende måte og den tospråklige assisteneten får god opplæring før oppstart og regelmessig veiledning under veis.

UDI Regionkontor sør vurderer mottakets informasjonsarbeid som tilfredssstillende i henhold

til UDI`s krav.

2.3. Psykisk helse

Målsetting: Mottaket skal være et mest mulig normalt bosted for personer i en unormal livssituasjon og skal ivareta og gi vekstmuligheter for beboernes individualitet, tilhørighet og mestringsevne(Føringsbrevet 2006)
Mottaket skal strukturere og målrette tiltak som bidrar til forsvarlig oppfølging, på mottaket og av faginstansene(Føringsbrevet 2006).

Tilsynet har hatt fokus på:

- mottakets mulighet til å gi et differensiert tilbud(for de som allerede er syke) innenfor dagens økonomiske ramme. Her inkludert:
- mottakets fysiske boforhold
- aktiviteter som forebyggende tiltak
- samarbeid med sektormyndighetene
- kompetanse i personalgruppa og ekstern veiledning

Mottaket er desentralisert og har gode muligheter for tilrettelegging og differensiering av botilbudet innenfor dagens økonomiske ramme.

Beboerne på mottaket har tilbud om regelmessige aktiviteter og arrangementer på mottaket. I tillegg motiveres de til å delta i lokale lag og foreninger i Lillesand.
Det er utstrakt kontakt mellom mottaket og lokalsamfunnets lag og foreninger.

Det er etablert samarbeid med sektormyndighetene både i første og andrelinjetjeneste for beboere med psykiske lidelser. Mottaket har ukentlig samarbeidsmøter med helse/familiesenteret og har møter med trygdekontoret ved behov.

De ansatte har regelmessig ekstern veiledning.

UDI RKS vurderer mottakets arbeid i henhold til UDI`s krav som tilfredsstillende.

3. Vurdering av mottakets arbeid innenfor øvrige områder

3.1 Retur

Målsetting: Gjøre beboerne kjent med retur- og tilbakevendingsprogrammet slik at de skal kunne benytte seg av dem (Kravspesifikasjone pkt. 3.5)

Tilsynet har hatt fokus på:

- om retursamtaler og nødvendig veiledning om ordningen blir gitt
- innholdet i retursamtalen

Mottaket sikrer at alle beboere er kjent med gjeldende returprogram og regelverk knyttet til dette. Beboere med avslag på asylsøknaden motiveres til å benytte seg av returprogrammet og beboere som har behov for det, får nødvendig veiledning.

Mottaket gir individuelle samtaler om retur både ved første og andre gangs avslag på asylsøknaden når mottaket blir kjent med avslaget.

Returveilederen benyttes i forbindelse med denne samtalen.
I tillegg har mottaket hatt besøk av representant fra IOM flere ganger det siste året.

Mottakets arbeid i forhold til retur vurderes som tilfredsstillenede i henhold til UDI`s krav.

3.2. Plan 2006

Mottakets innsendte plan for 2006 er noe mangelfullt utfylt i forhold til tiltak som skal benyttes i for å oppfylle kravene.
I den forbindelse ønsker UDI at mottaket går gjennom planen i henhold til føringene; barn og unge informasjon og psykisk helse og justere den i i forhold til hva slags tiltak som skal benyttes for å nå målene.

Oversende revidert plan til UDI RKS innen 01.09.06.

4. Oversikt over avvik, oppfølging og frister

Det er ikke registrert avvik.

5. Oversikt over merknader og oppfølging av merknadene

Merknader:	**Oppfølging:**
Gjennomgå Plan 2006 i henhold til føringene 06 på nytt og tydeliggjøre hvilke tiltak som skal til for å nå målene.	Sendes UDI RKS innen 01.09.2006

6. Aktuelle problemstillinger

Avvik og merknader(relatert til årets fagtilsyn på føringene) etter tilsyn 2005 er fulgt opp på en tilfredstillende måte.

7. Samlet vurdering

Årets faglige tilsyn ved Lillesand statlig mottak er gjennomført uten fysisk tilstedeværelse i informasjonsinnhentingen.
Den innsendte dokumentasjon og oppklarende telefonsamtaler, gir sammen med kontakten gjennom året et tilstrekkelig grunnlag for UDI å vurdere kvaliteten på driften.
Mottaket gjør et omfattende og godt arbeid for barn og unge på mottaket og det er etablert gode

relasjoner til lokalsamfunnet hvor barna kan delta i aktiviteter utenfor mottaket.
Både barn og foreldre blir fulgt tett opp av mottaket og skolen i tilknytning til barnas skolegang.
Barn under skolepliktig alder blir godt ivaretatt gjennom barnehage og barnebase.
Ungdom mellom 12- og 18 år har et tilfredstillende informasjonsprogram tilpasset det som gis i det

ordinære programmet.
Ankomsinformasjon og informasjonsprogram gjennomføres i henhold til de krav som stilles. Det er stor grad av beboermedvirkning og stor bruk av tolk og tospråklige assistenter.
Det er tatt i bruk ulike pedagogiske virkemidler i formidlingen av informasjon og mottaket benytter seg av eksterne informanter i forbindelse med gjennomføringen av programmet.
Årsplanen gir en noe mangelfull beskrivelse av hvilke tiltak som skal iverksettes for å nå målene i planen(jfr. merknad), men UDI har i forbindelse med tilsynet innhentet tilleggsinformasjon. Disse opplysningen sammen med planen viser at føringsområdene blir godt ivaretatt.
Mottakets arbeid i forhold til retur vurderes som tilfredstillende.

Etter en samlet vurdering vurderer UDI RKS mottakets arbeid i henhold til årets føringer som tilfredsstillende.